

การประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

Curriculum Evaluation of Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng
Saen Campus Educational Research and Development Center According to the
Basic Education Core Curriculum 2008 (Development Curriculum 2017)

Received: December 1, 2021
Revised: December 29, 2021
Accepted: December 30, 2021

รุจิราพร รามศิริ*

Rujiraporn Ramsiri

ณชพงศ์ อุดมศรี**

Nachapong Udomsri

สุมิตร สุวรรณ***

Sumit Suwan

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา 2) ประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้วิธีการประเมินแบบ CIPP Model ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักเรียน 481 คน อาจารย์ 111 คน ผู้บริหาร 19 คน และผู้ปกครอง 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกเอกสาร แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การนำหลักสูตรไปใช้ ครูไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ครบถ้วน และมีความต้องการจำเป็นมากที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา โดยอาจประเมินทุกปีการศึกษาหรือประเมินเมื่อครบรอบการใช้หลักสูตรอย่างน้อย 3 ปี 2) ผลการประเมินหลักสูตรปกติ

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Assistant Professor Dr., Kasetsart University Laboratory school Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Kasetsart University, Thailand

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Assistant Professor, Kasetsart University Laboratory school Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Kasetsart University, Thailand

*** ศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร. ภาควิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชน คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Professor Wg.Cder. Dr., Department of Human Resources and Community Development, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University, Thailand
E-mail Address: intharakosit2511@gmail.com

.....
นักเรียน และอาจารย์มีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลกระทบอยู่ในระดับมาก หลักสูตร English Program มีความคิดเห็นในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลกระทบอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับที่ 1 3) แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรปกติ ควรปรับโครงสร้างเวลาเรียนให้สามารถจัดรายวิชาเรียนตามจุดเน้นได้มากขึ้น ปรับปรุงวิสัยทัศน์ของหลักสูตร เน้นการเสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ หลักสูตร English Program พบว่า ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร/ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน/
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this research were; 1) to study the problematic condition of the current educational institute curricula and need to assess the educational institute curriculum, 2) to evaluate of Kasetsart University Laboratory school Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center According to the Basic Education Core Curriculum 2008 (Development Curriculum 2017) and 3) to propose guidelines for development and improvement of the curriculum classified as regular courses and English Program courses using the CIPPI Model assessment method, Informant consisted of 481 students, 111 teachers, 19 administrators, 20 parents. Research tools were document recording form, questionnaire, interview form, and group discussion issues. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results of research were as follows; 1) Implementing the course, teachers were unable to fully develop the quality of learners to reach the goals of learners in the 21st century and the need for curriculum assessment for improvement and development. It might be assessed every academic year for continuity or at least 3 years after the completion of the course. 2) Results of the curriculum evaluation according to the opinions of students and teachers of the regular curriculum, the overall level was at a moderate level and had a high level of opinion on the impact. For the English Program curriculum, the overall opinion and all aspects were at a high level, in terms of impact was at the highest level, ranked No. 1 3) Guidelines for the development and improvement of the regular curriculum, it was found that the structure of the study time should be adjusted so that more courses could be organized according to the focus. Improve the vision of the course, focus on enhance creativity and innovation skills and creative integration. The

English Program curriculum, it was found that should be a systematic follow-up on the results of the curriculum implementation and apply the results of the curriculum evaluation to be used in the preparation of educational institution development plans.

Keywords : Curriculum Evaluation/ Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus/ Basic Education Core Curriculum

บทนำ

ความก้าวหน้าทางวิทยาการด้านต่าง ๆ ในปัจจุบัน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมเป็นอย่างมาก การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม สิ่งที่สำคัญที่สุดในการศึกษาได้ก็คือ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณสมบัติต่าง ๆ ควบคู่กันตามหลักสูตรต้องการและตามความคาดหวังของสังคม องค์ประกอบสำคัญของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพคือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ วิธีการหรือกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้เปรียบเสมือนการนำแผนที่ไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษา (Beauchamp, 1981: 28) หลักสูตรที่มีคุณภาพเมื่อนำไปใช้ต้องมีการประเมินอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับในการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรที่เป็นปัจจุบัน การประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอเป็นสาระสำคัญส่วนหนึ่งของนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 แผนยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปี 2560-2571 คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นเพื่อให้การพัฒนาทางการศึกษาเป็นไปตามวิสัยทัศน์ของประเทศที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาตามบริบทสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โรงเรียนจึงจำเป็นต้องนำยุทธศาสตร์ชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ของสถาบันที่สังกัดมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบหลักสูตร และประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของครู และนักเรียน รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ดังที่ ปิยะ ศีลากุล (Silakun, 2007: 1) กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรทำให้ทราบถึงคุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ เพื่อที่จะได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การประเมินหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ทำให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม โดยการกำกับ ติดตาม และการประเมินผลการใช้หลักสูตรยังคงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน หลักสูตรจึงต้องมีการปรับปรุงพัฒนาเป็นพลวัต และการประเมินผลการใช้หลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อที่จะปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพอยู่เสมอ และครอบคลุมขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (Wongyai, 2011) ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (Chuerattanapong, 1996) และ

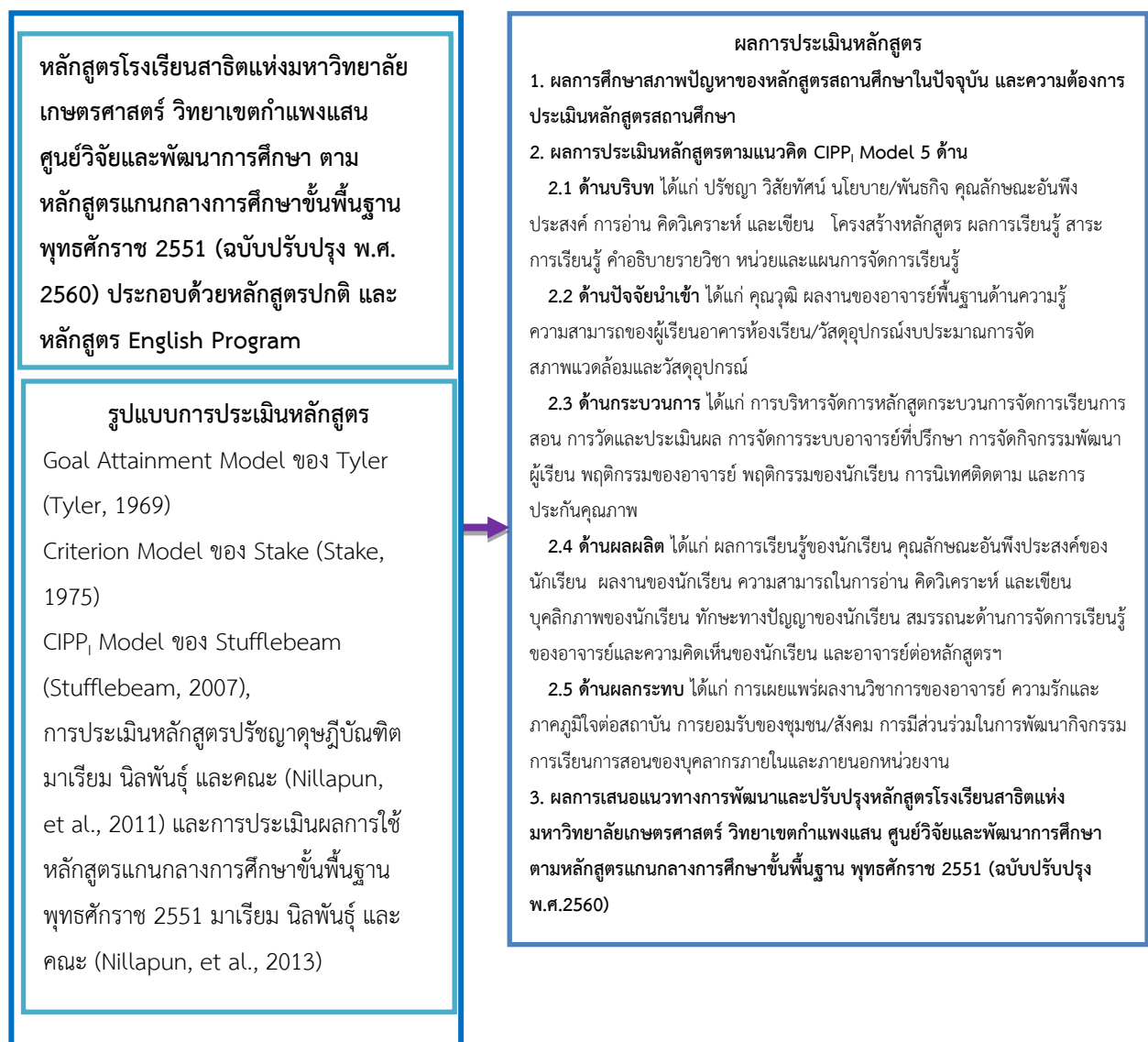
.....
สุนีย์ ภูพันธ์ (Phuphan, 2003) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรในทำนองเดียวกันพอสรุปได้เป็น 3 ประเด็น คือ 1) เพื่อปรับปรุงแก้ไขสิ่งต่างๆที่พบในองค์ประกอบของหลักสูตร ระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรว่า หลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่ และช่วยในการตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด และ 3) เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตรว่าเป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่ นอกจากนี้ เกณฑ์การประเมินหลักสูตรจะต้องมีความเที่ยงตรง มีความเชื่อถือได้ มีความเป็นปรนัย และมีประสิทธิภาพ สำหรับรูปแบบการประเมินมีอยู่หลายรูปแบบ ดังนั้นในการออกแบบประเมิน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการประเมินอย่างไรจึงจะทำให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้ที่จะใช้ผลประเมิน ซึ่งจากการวิเคราะห์รูปแบบการประเมินที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การบูรณาการรูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) ตามแนวคิดของ Tyler (1969) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) ตามแนวคิดของ Stake (1975) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision-Making Model) ตามแนวคิดของ Stufflebeam (2003) ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลการประเมินตรงตามจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหลักสูตร ผ่านเกณฑ์การประเมิน และมีข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด 4 หลักสูตรคือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย หลักสูตรปกติ หลักสูตร English Program (EP) และหลักสูตรห้องเรียนวิทยาศาสตร์ (โครงการ วมว.) การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้มีการประเมิน 2 หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและเป็นหลักสูตรที่โรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่โดยตรงในการบริหารจัดการหลักสูตร คือ หลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program (EP) ซึ่งเป็นหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ได้นำไปใช้แล้ว 3 ปีการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 ถึงปีการศึกษา 2563 และยังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นทางการเพื่อนำผลการประเมินมาสะท้อน ปรับปรุงและพัฒนา ทางโรงเรียนจึงกำหนดให้มีการประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือมาใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน และการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.2561 ในรูปของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ความต้องการของหน่วยงาน/สังคม และการเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานวิชาชีพที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย นโยบาย แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560) และแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ใช้การประเมินแบบ CIPP_i Model ตามแนวคิดของ Stufflebeam (2007) และแนวคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา
2. เพื่อประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยจำแนกเป็นหลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยจำแนกเป็นหลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงทุกกลุ่ม ประกอบด้วย

1. นักเรียนหลักสูตรปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 12 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 รวมจำนวน 442 คน ที่เรียนในปีการศึกษา 2562 ซึ่งใช้หลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) รวมทั้งสิ้น 454 คน และนักเรียนหลักสูตร English Program ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 27 คน
2. อาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หลักสูตรปกติมีจำนวน 89 คน และหลักสูตร English Program มีจำนวน 22 คน
3. ผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับคณะ ผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และหัวหน้างานวัดและประเมินผล รวมจำนวน 19 คน
4. ผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาในหลักสูตรปกติระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ของปีการศึกษา 2562 มีจำนวน 15 คน และหลักสูตร English Program ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 มีจำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 20 คน

โดยกลุ่มนักเรียนและอาจารย์เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร 5 ด้านตามรูปแบบ CIPP, ของ Stufflebeam, 2007 ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 กลุ่ม กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการฝ่ายวิชาการเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 และสำหรับผู้บริหารระดับคณะ อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครองและนักเรียนเป็นกลุ่มผู้เสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย COE No. COE63/106

.....
แบบแผนการวิจัยเชิงประเมิน ใช้รูปแบบการประเมิน CIPP_i ของ Stufflebeam ที่เน้นการประเมินก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินโครงการ มาใช้ในการประเมินหลักสูตรร่วมกับวิธีการเชิงผสมผสาน (Mixed Methods) รวมทั้งมีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) ด้านข้อมูลและด้านระเบียบวิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ฉบับ โดยมีลักษณะ การสร้าง และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้ง 6 ฉบับ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 (ฉบับที่ 1-2) **ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน** เป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์คือ ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 5 คน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ คือ 1.1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การบริหารจัดการหลักสูตร และรูปแบบการประเมินหลักสูตร 1.2) ร่างแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน โดยมีประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิดให้ผู้บริหารโรงเรียนแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง 1.3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมตามเกณฑ์การให้คะแนน 5, 4, 3, 2 และ 1 หมายถึง ข้อคำถามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ นำมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อของประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพของประเด็นสัมภาษณ์ ของ มาเรียม นิลพันธุ์ (Nillapun, 2015: 196) โดยกำหนดค่าเฉลี่ยเป็นช่วงชั้นระหว่าง 4.50-5.00, 3.50-4.49, 2.50-3.49, 1.50-2.49 และ 1.00-1.49 หมายถึง ข้อคำถามมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ย 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ และ 1.4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วมาแก้ไข/ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ **ฉบับที่ 2 ประเด็นสนทนากลุ่มสภาพปัญหาและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน** เป็นเครื่องมือเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม คือ คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ จำนวน 12 คน ของโรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน และความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีขั้นตอนหลักในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเช่นเดียวกับฉบับที่ 1 มีผลการตรวจสอบคุณภาพของประเด็นสนทนากลุ่มในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งพบว่าทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ย 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 (ฉบับที่ 3-5) **ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา** เป็นเครื่องมือเพื่อให้นักเรียนของโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร โดยมี

.....
ประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยมีขั้นตอนหลักในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเช่นเดียวกับฉบับที่ 1 และมีผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง $\bar{X}=3.60$, S.D.=0.55 ถึง $\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00 **ฉบับที่ 4 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา** เป็นเครื่องมือเพื่อให้อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ผู้สอนที่มีบทบาทเป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยมีขั้นตอนหลักในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเช่นเดียวกับฉบับที่ 1 และมีผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง $\bar{X}=3.80$, S.D.=0.84 ถึง $\bar{X}=5.00$, S.D.=0.00 **ฉบับที่ 5 แบบตรวจสอบองค์ประกอบและคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา** เป็นเครื่องมือเพื่อให้คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนได้พิจารณาตรวจสอบองค์ประกอบและคุณภาพของหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือ “แบบตรวจสอบองค์ประกอบหลักสูตรโรงเรียน” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ministry of Education, 2009: 24-27) มาประยุกต์ใช้ โดยเพิ่มองค์ประกอบที่ 4 โครงสร้างรายวิชา ลงไปเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือ ดังนั้นองค์ประกอบของหลักสูตรที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพจึงประกอบด้วย 6 รายการ คือ 1) ส่วนนำ 2) โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 3) คำอธิบายรายวิชา 4) โครงสร้างรายวิชา 5) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 6) เกณฑ์การจบการศึกษา โดยมีขั้นตอนหลักในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเช่นเดียวกับฉบับที่ 1 และมีผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบตรวจสอบองค์ประกอบและคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาทุกรายการมีค่าเฉลี่ย 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 (ฉบับที่ 6) **ฉบับที่ 6 ประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)** ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) มีจำนวนผู้ร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด 4 กลุ่ม คือ **กลุ่มที่ 1** ตัวแทนนักเรียน **กลุ่มที่ 2** ตัวแทนผู้ปกครอง **กลุ่มที่ 3** อาจารย์และผู้บริหาร **กลุ่มที่ 4** ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร การสอน และการประเมินผล โดยมีขั้นตอนหลักในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเช่นเดียวกับฉบับที่ 1 และมีผลการตรวจสอบคุณภาพของประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทาง การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรทุกข้อคำถามมีค่าเฉลี่ย 5.00 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยยึดตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) **ศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1** โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาจากผู้ให้ข้อมูล 2 ส่วน คือ 1.1) สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) โดยใช้แบบ

.....

สัมภาษณ์สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน และ 1.2) จัดสนทนากลุ่มคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา โดยใช้ประเด็นสนทนากลุ่มสภาพปัญหาและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน จากนั้นนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร ข้อมูลผลการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการของการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปออกแบบและกำหนดรูปแบบในการประเมินหลักสูตร

2) **ประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยจำแนกเป็น หลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2** โดยการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน และอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตร โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบของรูปแบบการประเมินหลักสูตร CIPP, Model 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้านบริบทเพิ่มเติมด้วยการวิเคราะห์ความเหมาะสมของรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษาจากคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียน นำเสนอผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นทั้งในภาพรวมของหลักสูตรและตามองค์ประกอบ CIPP, Model 5 ด้าน โดยจำแนกเป็นหลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3) **เสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาโดยจำแนกเป็นหลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3** โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และผลการประเมินหลักสูตรตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 มาสังเคราะห์ร่วมกันทำให้ทราบประเด็นปัญหาที่ชัดเจน และจัดสนทนากลุ่ม 4 กลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 12 คน โดยมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ 1) นักเรียน 2) ผู้ปกครอง 3) อาจารย์และผู้บริหาร และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ ประเด็นสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา มีข้อค้นพบคือ 1.1) ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) รวมจำนวน 5 โรงเรียน พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีสิ่งที่ควรพัฒนาต่อยอด คือ มีแนวทางให้ครูได้นำไปกำหนดเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และมีสิ่งที่ควรแก้ไข/ปรับปรุง คือ

.....

ตัวชี้วัดบางข้อ วัดได้ยาก ควรปรับข้อความเน้นเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้ชัดเจน กรณีสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาที่ควรต้องเร่งแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 นั้น ปัญหาอยู่ที่การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ครบถ้วน ซึ่งเกิดจากความไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เข้าใจหลักสูตร และจัดการเรียนการสอนและประเมินผลไม่ตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัด สถานศึกษามีความต้องการจำเป็นมากที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา โดยอาจประเมินทุกปีการศึกษา หรืออาจประเมินเมื่อครบรอบการใช้หลักสูตรอย่างน้อย 3 ปีตามความเหมาะสม และ**1.2) ผลการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ** ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา พบว่า คณะกรรมการวิชาการส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่าสิ่งที่ควรพัฒนาต่อยอด คือ เป็นหลักสูตรสถานศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) โดยครบถ้วนและสมบูรณ์ แต่มีสิ่งที่ควรแก้ไขและปรับปรุงคือ การกำหนดกรอบแนวคิดยังไม่ชัดเจน เอกสารหลักสูตรและคู่มือการวัดและประเมินผลควรรวมเป็นเล่มเดียวกัน เป้าหมายของหลักสูตรยังไม่มีกระบวนการหรือเครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่สะท้อนถึงการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร จุดเน้นของหลักสูตรยังไม่ชัดเจนและเพียงพอ การนำหลักสูตรสู่ชั้นเรียนควรต้องสร้างความเข้าใจร่วมกัน การจัดการเรียนการสอนไม่มีการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้อาจส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องและไม่เชื่อมโยง ในระดับมัธยมศึกษาควรมีอาจารย์พิเศษมาให้ความรู้และประสบการณ์กับนักเรียน ควรมีการนิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ และควรมีการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ในภาพรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านผลกระทบ โดยจำแนกเป็นหลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program มีข้อค้นพบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของนักเรียนและอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านของหลักสูตรปกติและหลักสูตร English Program

องค์ประกอบ ของการประเมินหลักสูตร	สรุประดับความคิดเห็น ของนักเรียนและอาจารย์ผู้สอน หลักสูตรปกติ (N = 534 คน)				สรุประดับความคิดเห็น ของนักเรียนและอาจารย์ผู้สอน หลักสูตร EP (N = 49 คน)			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1. ด้านบริบท (C : Context)	3.42	0.70	ปานกลาง	4	3.83	0.61	มาก	2
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input)	3.49	0.74	ปานกลาง	2	3.81	0.62	มาก	3
3. ด้านกระบวนการ (P : Process)	3.39	0.73	ปานกลาง	5	3.77	0.84	มาก	5
4. ด้านผลผลิต (P : Product)	3.48	0.76	ปานกลาง	3	3.79	0.69	มาก	4
5. ด้านผลกระทบ (I : Impact)	3.60	0.74	มาก	1	3.96	0.71	มาก	1
สรุปภาพรวม 5 ด้าน	3.45	0.65	ปานกลาง		3.81	0.61	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินหลักสูตรโดยสรุปในภาพรวมตามความคิดเห็นของนักเรียนและอาจารย์ผู้สอนของ**หลักสูตรปกติ** มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.45$, S.D.=0.65) เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบของการประเมินหลักสูตรเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในด้านผลกระทบ ($\bar{X}=3.60$, S.D.=0.74) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต ด้านบริบท และด้านกระบวนการ ($\bar{X}=3.49$, S.D.=0.74, $\bar{X}=3.48$, S.D.=0.76, $\bar{X}=3.42$, S.D.=0.70, $\bar{X}=3.39$, S.D.=0.73 ตามลำดับ) ส่วน**หลักสูตร English Program** มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านผลกระทบ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต และด้านกระบวนการ ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.71, $\bar{X}=3.83$, S.D.=0.61, $\bar{X}=3.81$, S.D.=0.62, $\bar{X}=3.79$, S.D.=0.69, $\bar{X}=3.77$, S.D.=0.84 ตามลำดับ)

ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาของ**นักเรียนหลักสูตรปกติ** ในด้านบริบท คือ ควรเพิ่มการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากขึ้นเพื่อเน้นความกล้าแสดงออกของนักเรียน ด้านปัจจัยนำเข้า คือ อาจารย์บางท่านควรสอนให้เข้าใจและสอนให้เต็มเวลา ด้านกระบวนการ คือ การเรียนการสอนควรให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและทำอะไรได้จริง ด้านผลผลิต คือ นักเรียนส่วนใหญ่ของโรงเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน และด้านผลกระทบ นักเรียนกล้าพูดในที่ชุมชนและเป็นที่น่าเชื่อถือของนักเรียนจากสถาบันอื่น ส่วน**นักเรียนหลักสูตร English Program** พบว่า ในด้านปัจจัยนำเข้า ควรเพิ่มความละเอียดในการดูแลเด็กให้ปรับตัวสำหรับการเรียน และด้านกระบวนการ คือ ควรให้ความสำคัญกับนักเรียน EP มากขึ้น ให้ได้รับข่าวสารที่รวดเร็ว ควรเข้มงวดในเรื่องการเรียนและนักเรียนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเพื่อให้มีความสงบในห้องเรียน ผลการศึกษาความคิดเห็นของ**อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรปกติ** ในด้านบริบท คือ การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรในระดับประถมศึกษา ควรเพิ่มจำนวนเวลาเรียนในด้านการอ่าน และการคำนวณขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาด้านการอ่าน มาใช้ในการศึกษาในระดับสูงขึ้น ด้านปัจจัยนำเข้า คือ ควรพิจารณาวุฒิการศึกษาสำหรับอาจารย์ผู้สอนให้เป็นวุฒิจู หรือหากจบวุฒิอื่นที่สอดคล้องกับสาขาที่ใช้ในการสอนก็ควรมีการเรียนครูเพิ่ม ด้านกระบวนการ คือ ควรมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านวิชาชีพกับสถาบันอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง และสร้างจุดแข็งด้านวิชาชีพให้มีความโดดเด่น พัฒนาอาจารย์ให้สามารถจัดการเรียนการสอนและประเมินผลได้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาหลักสูตรและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ด้านผลผลิต คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีสมรรถนะสำคัญ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ได้จากการประเมินที่เชื่อถือได้ นอกจากนี้ในด้านบริบท มีผลการตรวจสอบองค์ประกอบและคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาโดย คณะกรรมการฝ่ายวิชาการของโรงเรียนเป็นผู้ประเมินตามเกณฑ์ในภาพรวมพบว่า หลักสูตรสถานศึกษามีคุณภาพอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความเหมาะสมของรายวิชาในหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรปกติ พบว่า ในภาพรวมและรายวิชาเพิ่มเติม (ตามความสนใจ) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายวิชาของหลักสูตร English Program ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ทุกรายวิชาในภาพรวม รายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม (ตามจุดเน้น) และรายวิชาเพิ่มเติม (ตามความสนใจ) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรปกติ พบว่า

.....
ในภาพรวม กิจกรรมลูกเสือ และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลักสูตร English Program ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในภาพรวมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และทุกกิจกรรมย่อยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการเสนอแนะทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) โดยจำแนกเป็นหลักสูตรปกติ และหลักสูตร English Program มีข้อค้นพบคือ

3.1 หลักสูตรปกติ ประกอบด้วย **ด้านบริบท (Context : C)** ควรปรับลดจำนวนตัวชี้วัดให้เหลือเท่าที่จำเป็นและปรับข้อความให้สามารถวัดพฤติกรรมได้ ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถสอนบูรณาการ STEM ได้ปรับสัดส่วนโครงสร้างเวลาเรียนให้จัดรายวิชาเรียนตามจุดเน้นได้มากขึ้น ควรต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการนำหลักสูตรสู่ชั้นเรียน กำหนดให้มีการเลือกวิธีหรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลที่เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนด ควรเพิ่มการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากขึ้น ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรมีแผนการเรียนเพิ่มขึ้นและเน้นด้านอาชีพ ควรนำหลักสูตรในมหาวิทยาลัยมาทดลองใช้ในระดับมัธยมศึกษา ควรสอนปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี ควรจัดโครงการเพื่อเชื่อมต่อการศึกษาระหว่างระดับปฐมวัยสู่ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ควรมีการปรับปรุงวิสัยทัศน์ของหลักสูตรให้เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการคิดสร้างสรรค์ และทักษะนวัตกรรมให้มากขึ้น เพิ่มเติมเรื่องการคิดขั้นสูง (Higher-order Thinking) Creative Based, Technology Based, Project Based, Career Based และ Competency Based ไว้ในกรอบแนวคิดของหลักสูตร และหลักสูตรควรเน้นการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ (Creative Integration) ให้มากขึ้น **ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input)** อาจารย์และเจ้าหน้าที่ควรเป็นต้นแบบที่ดีให้นักเรียน มีความยุติธรรม ให้ความเสมอภาค อาจารย์มาสอนวิชา English ควรเป็นชาวอเมริกันมากกว่าฟิลิปปินส์ ควรอนุญาตให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนได้ ควรมีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองเข้ามาแนะนำเรื่องอาชีพ และแนวทางการศึกษาต่อให้แก่ นักเรียน ควรกำหนดให้มีหนังสือเรียนสำหรับใช้เรียนทุกรายวิชา และโรงเรียนควรมีกิจกรรมร่วมกับชุมชนมากขึ้น **ด้านกระบวนการ (P: Process)** อาจารย์ควรเพิ่มเทคนิคใหม่ ๆ ในการสอนให้เด็กได้ปฏิบัติลงมือทำจริงและเรียนนอกห้องเรียนบ้าง เพิ่มทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน ควรให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่จะนำไปใช้ได้จริง ควรแนะนำให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานพาร์ทไทม์ ควรมีกิจกรรมรุ่นพี่รุ่นน้องเพื่อสร้างความผูกพันและให้ความเคารพซึ่งกันและกัน ควรมีการตั้งคำถามชวนคิดให้นักเรียนมากกว่าคำถามทั่วไป ควรจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้พบกับเพื่อนต่างโรงเรียน หลักสูตรควรมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาการทำงานให้แก่ นักเรียน อาจารย์ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตรงตามสาขาที่สอน มีบทบาทที่หลากหลาย ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตใจโอบอ้อมอารีกับนักเรียน โรงเรียนควรมี “รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร” ที่มีหลักการ คือ ให้ความสำคัญกับ Growth Mindset และใช้ Technology เป็น Platform ของการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนรู้แบบ Creative Team Learning วัตถุประสงค์ของรูปแบบ คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียน เสริมสร้างคุณภาพผู้เรียนแบบบูรณาการ เป็นผู้นำนวัตกรรมหลักสูตร และการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน มีกระบวนการโดย กระตุ้น Growth Mindset และ Passion

.....
ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตร การถอดบทเรียน การกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเป็นนวัตกรรม Curriculum innovation ตอบสนองเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การใช้หลักสูตรแบบวิจัยเป็นฐานที่มีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ตามวงจร Plan Do Check Reflection มีการวัดและประเมินผล โดยการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนและประเมินคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการถอดบทเรียนนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ของโรงเรียน มีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนเชิงวิชาการของผู้บริหารทั้งระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ และระดับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องกล้าคิด กล้าทำ และกล้าปรับเปลี่ยน **ด้านผลผลิต (P: Product) คุณลักษณะครูที่พึงประสงค์ของโรงเรียน** ควรเป็นผู้มีความรู้ มีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน มีความเอาใจใส่ในการพัฒนานักเรียนและมีจิตใจโอบอ้อมอารี และเป็นนักสร้างสรรค์นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้ **คุณลักษณะนักเรียนที่พึงประสงค์ของโรงเรียน** ควรเป็นผู้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และทักษะในการสร้างสรรค์นวัตกรรม มีคุณธรรมจริยธรรม เห็นคุณค่าในตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน และ**ด้านผลกระทบ (I: Impact)** หลักสูตรสถานศึกษาสามารถพัฒนานักเรียนได้ตรงตามความต้องการของสถาบันที่จะรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อ นักเรียนมีทักษะที่ดีสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและมีความสำเร็จในอาชีพที่เลือกเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนควรพัฒนาอาจารย์ให้สามารถเผยแพร่ผลงาน สร้างสรรค์งาน และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.2 หลักสูตร English Program ประกอบด้วย **ด้านบริบท (Context : C)** ส่วนใหญ่มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเช่นเดียวกับหลักสูตรปกติ โดยหลักสูตรควรมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาความพร้อมของอาจารย์และบุคลากร แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ภาวะผู้นำของนักเรียน นักเรียนกล้าพูดและฟังภาษาอังกฤษ พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้โอกาสนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน **ด้านปัจจัยนำเข้า (I: Input)** ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อาจารย์สื่อสารกับนักเรียนด้วยภาษาสุภาพ ใส่ใจในการดูแลนักเรียน ควรจัดอาจารย์ชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษามาสอน ผู้ปกครองควรได้รับการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการพูดสื่อสารกับนักเรียนที่บ้าน ผู้ปกครองและชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในกิจกรรมพิเศษ โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการความรู้ที่เป็นระบบ มีหนังสือเรียน สื่อ-อุปกรณ์การสอนทุกประเภทและหลากหลายที่จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจและนำไปใช้ได้จริง **ด้านกระบวนการ (P: Process)** ควรเพิ่มความเข้มข้นของการให้บริการแนะแนว ควรพัฒนานักเรียนให้มีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษอย่างเป็นธรรมชาติและสามารถอ่านเขียนได้ ควรพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะทั้ง Hard Skills และ Soft Skills และทักษะการคิดขั้นสูง นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการวิพากษ์และวิจารณ์ ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้ มีความฉลาดทางอารมณ์ มีภาวะความเป็นผู้นำ และควรมีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนเช่นเดียวกับหลักสูตรปกติ **ด้านผลผลิต (P: Product) คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์** คือ เป็นคนที่นักเรียนไว้วางใจ พัฒนาเทคนิคการสอนให้น่าสนใจ ประเมินผลอย่างเป็นธรรม มอบหมายงานชัดเจน รักการเรียนรู้ มีทักษะการปรับตัวและอ่านใจผู้เรียน มีความพร้อมในการพัฒนานักเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ชำนาญในการจัดการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยี มีทักษะด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม มีคุณธรรมจริยธรรม **คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์** คือ

ตั้งใจเรียน รับผิดชอบทำงานกล้าแสดงออกในสิ่งที่ดี มีทักษะชีวิต เป็นนักคิดและนักแสวงหาความรู้ อยู่เสมอ มีทักษะในการทำงานเป็นทีมและ การสื่อสาร มีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ มีความกตัญญู อดทน เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบ และรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านผลกระทบ (I: Impact) นักเรียนสามารถศึกษาต่อในชั้น.4 ของโรงเรียนได้จนจบม.6 และสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ ควรสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาการสอนและทำวิจัย และส่งเสริมให้มีเผยแพร่ผลการวิจัยและสร้างสรรค์งานรวมทั้งจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ครบถ้วน ซึ่งเกิดจากความไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่และไม่เข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา และมีความต้องการมากที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา โดยอาจประเมินทุกปีการศึกษาเพื่อความต่อเนื่องหรือประเมินเมื่อครบรอบการใช้หลักสูตรอย่างน้อย 3 ปี

2. ผลการประเมินหลักสูตรฯ ตามความคิดเห็นของนักเรียนและอาจารย์ผู้สอนของหลักสูตรปกติ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นในด้านผลกระทบอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับหลักสูตร English Program พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลกระทบอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1

3. แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรฯ หลักสูตรปกติ พบว่า ควรปรับโครงสร้างเวลาเรียนให้สามารถจัดรายวิชาเรียนตามจุดเน้นได้มากขึ้น สถานศึกษาควรมีอิสระในการออกแบบหลักสูตรได้อย่างแท้จริง ควรสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินที่สะท้อนผลลัพธ์การบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ปรับปรุงวิสัยทัศน์ของหลักสูตรให้เน้นการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เพิ่มเติมการคิดขั้นสูง กำหนด Creative Based, Technology Based ไว้ในกรอบแนวคิดหลักสูตร ร่วมกับ Project Based และ Career Based โดยเน้น Competency Based และแนวทางการจัดหลักสูตรควรเน้นการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ให้มากขึ้น อาจารย์และเจ้าหน้าที่ควรเป็นต้นแบบที่ดีให้นักเรียน การเรียนการสอนควรเน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี มีการจัดการความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีระบบการพัฒนาวิชาชีพครูแบบพลิกโฉมเพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลง มี “รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร” ที่ช่วยให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตร และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างความเข้าใจร่วมกันอย่างถ้อยแถลงของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและการมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร สำหรับหลักสูตร English Program พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเช่นเดียวกับหลักสูตรปกติ และมีสิ่งที่เพิ่มเติมคือ ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ควรเพิ่มความเข้มข้นของการให้บริการแนะแนว และพัฒนา นักเรียน EP ให้มีความเป็นผู้รู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันและความต้องการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ที่พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ โดยครูไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ครบถ้วน ซึ่งเกิดจากความไม่พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่และไม่เข้าใจหลักสูตรสถานศึกษา และมีความต้องการมากที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ครูอาจยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้ถูกต้องและครบถ้วน และมักสอนตามหนังสือเรียนหรือหนังสือคู่มือครูโดยไม่สามารถออกแบบการสอนได้ด้วยตนเอง ขาดการกำกับติดตามและยังไม่มีมีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริชัย กาญจนวาสี (Kanchanawasi, 2010: Online) ที่กล่าวว่า การประเมินหลักสูตรจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องสัมพันธ์กันโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินหลักสูตรต้องเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการติดตามคุณค่าของหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 1 ครั้ง ทุกวงรอบของการใช้หลักสูตร เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการของโลก สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมในการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง สำหรับหลักสูตร English Program พบว่า ความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ที่ครูต้องมีความพร้อมทั้งความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ความสามารถในการสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ ความคิดในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และใช้สื่อเทคโนโลยี Application เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องคำกล่าวของ Montecel and Cortez (2002: 182) และผลการวิจัยของ ฐิติกา เสนาจิตต์ และจุฑามณี ตระกูลมุกดา (Senajit and Trakulmuduta, 2017: 78) เรื่องสภาพการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ (Mini English Program : MEP) : กรณีศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่พบว่า การสอนในโครงการ EP ต้องมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ มีการสร้างและพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และหลักสูตร MEP เน้นการใช้สื่อ เทคโนโลยี มาช่วยในการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเรียนการสอนของครูชาวต่างชาติที่มักจะใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ มาประกอบการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหาร และครูผู้สอนหลักสูตร EP ควรมีความรอบรู้และเข้าใจในหลักการของการจัดการเรียนการสอน มีภาวะผู้นำและสามารถประสานการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี และที่พบว่าสถานศึกษามีความต้องการประเมินหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อนำมาตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของหลักสูตรนั้น การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลก็เพื่อจะดูว่ากระบวนการจัดกิจกรรมหลักสูตรและการสอนมีประสิทธิภาพ มีคุณค่าตามเป้าหมายหรือมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจวางแผนกิจกรรมต่างๆ ในหลักสูตรให้ดีขึ้น (Cronbach, 1970, Stufflebeam, et al., 1971, Good, 1973, วิชัย วงษ์ใหญ่ (Wongyai, 2011), และมารุต พัฒนาผล (Patphol, 2015))

2. จากผลการประเมินหลักสูตรปกติ ที่พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนและอาจารย์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลกระทบอยู่ในระดับมาก และหลักสูตร English Program ที่พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลกระทบอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

.....

หลักสูตรสถานศึกษายังไม่ตอบสนองความต้องการของนักเรียนเท่าที่ควร และบางคนยังไม่เห็นความสำคัญ ทำให้ความคิดเห็นของนักเรียนในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลักสูตร English Program เป็นหลักสูตรทางเลือกที่นักเรียนและผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลจากการประชาสัมพันธ์เชิงรุกของโรงเรียน และนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของนักเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจที่แท้จริงเนื่องจากนักเรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาโดยตรงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (Wongyai, 2011: 16-20) และ Tyler (1969: 37) ที่กล่าวถึงการออกแบบหลักสูตรที่ชัดเจนและสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมนั้น ต้องพิจารณาสิ่งที่มากำหนดหลักสูตร ทั้งนี้รวมถึงด้านวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน และจากผลการวิจัยที่พบว่า นักเรียนและอาจารย์มีความคิดเห็นในด้านผลกระทบเป็นลำดับที่ 1 อาจเนื่องมาจาก นักเรียนเห็นตัวอย่างจากรุ่นพี่ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทุกคน รวมทั้งเป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถหลังสำเร็จการศึกษาแล้วทั้งภายในและภายนอกสถาบัน และเห็นว่าโรงเรียนมีชื่อเสียงและเป็นผู้นำในด้านการจัดการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งในระดับปฐมวัย ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ส่วนอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าโครงสร้างหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตหรือเวลาเรียนตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2561 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยประเมินหลักสูตรของมาเรียม นิลพันธุ์ (Nillapun, et al., 2011: 248-249) ที่พบว่า ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมและจำแนกรายด้านพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในด้านผลกระทบเป็นลำดับที่ 1 ส่วนอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าหลักสูตรนี้ได้มาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และบัณฑิตจากหลักสูตรนี้เป็นที่ยอมรับทางวิชาการจากสถาบันการศึกษา ซึ่งผลจากการประเมินหลักสูตรทำให้ทราบทิศทางและความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้เรียนมากขึ้น และยังช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องวางแผนการพัฒนาได้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของผู้เรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศรีเกียรติ อนันต์สวัสดิ์ (Anansawat, et al., 2018: 108-110) เรื่อง ประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ด้านบริบท พบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน นำไปปฏิบัติได้จริง ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า อาจารย์เป็นผู้ที่มีความสำคัญมากต่อการจัดการเรียนรู้อันมีคุณภาพและสอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรม ด้านกระบวนการผลิต พบว่า การเตรียมการหลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรมีความเหมาะสม และด้านผลผลิต พบว่า คุณลักษณะเชิงวิชาชีพด้านภูมิธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีระบบจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งผลการศึกษาช่วยให้ได้ข้อมูลจำเป็นในการปรับกระบวนการของหลักสูตรเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน โดยเฉพาะด้านความรู้และทักษะทางปัญญา และงานวิจัยของ ประดิษฐ์ ศรีโนนยาง (Srinonyang, et al., 2020: 182-183) เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (5 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2556) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ที่พบว่า ด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษาและบัณฑิตมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโดยรวม

.....
ในระดับมาก ด้านผลผลิต นักศึกษามีความพึงพอใจด้านผลผลิต เรื่องคุณลักษณะของนักศึกษาที่ได้รับการพัฒนา
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร โดยสรุปพบว่า หลักสูตรปกติ ควรปรับ
โครงสร้างเวลาเรียนให้สามารถจัดรายวิชาเรียนตามจุดเน้นได้มากขึ้น ปรับปรุงวิสัยทัศน์ของหลักสูตร เน้นการ
เสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ หลักสูตร English Program
พบว่า ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา
สถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัย
และพัฒนาการศึกษา เป็นโรงเรียนทางเลือกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมใน
การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีความพร้อมในการเรียนรู้ตามจุดเน้นของโรงเรียนและเลือกเรียน
ตามความถนัดและความสนใจ แต่เนื่องจากหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต
กำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ยังไม่ได้ระบุวิสัยทัศน์ของหลักสูตรที่ชัดเจน และขาดการประเมินผลผลิตตาม
มาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้สำหรับนักเรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ในเล่มเอกสารหลักสูตร โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและ
พัฒนาการศึกษา (Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational
Research and Development Center, 2020: 3-4) จึงทำให้ไม่ทราบว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนช่วย
ให้นักเรียนบรรลุมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนหรือไม่ เพียงใด ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงควรมีการ
ทบทวนเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตรและพิจารณาจุดเน้นของหลักสูตรให้สอดคล้องกันเพื่อสะท้อนมาตรฐาน
คุณภาพผู้เรียน และควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบเพื่อสะท้อนคุณค่าของหลักสูตรที่ชัดเจน
ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

1. จากผลการศึกษาสภาพปัญหาของหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบัน และความต้องการประเมิน
หลักสูตรสถานศึกษา ที่พบว่า การนำหลักสูตรไปใช้ ครูไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายของ
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ครบถ้วน และมีความต้องการจำเป็นมากที่จะต้องมีการประเมินหลักสูตรเพื่อการ
ปรับปรุงและพัฒนา โดยอาจประเมินทุกปีการศึกษาหรือประเมินเมื่อครบรอบการใช้หลักสูตรอย่างน้อย 3 ปี
ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะคณะกรรมการฝ่ายวิชาการและอาจารย์ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการทบทวน
หลักสูตรหรือประเมินหลักสูตรในทุกปีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ตัวชี้วัดและนำมากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ที่
สามารถวัดพฤติกรรมนักเรียนได้ชัดเจน การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตรโดยมุ่งเน้นการ
พัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนทั้งด้านการเรียนควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม-จริยธรรม การนำหลักสูตรสู่ชั้นเรียน
การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพให้อาจารย์มีความเข้าใจร่วมกันถึงความจำเป็นและสามารถจัดการเรียนการสอน

.....
และประเมินผลได้เหมาะสมตรงตามมาตรฐาน/ตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาเครื่องมือและกระบวนการวัดและประเมินผลที่สะท้อนถึงการบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

2. จากผลการประเมินหลักสูตรปกติ พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนและอาจารย์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลกระทบอยู่ในระดับมาก หลักสูตร English Program พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านผลกระทบอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการ ได้แก่ การมีบทบาทในการร่วมกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมตามความถนัดและความสนใจ การมีส่วนร่วมการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผลที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์ควรมีการบริหารจัดการหลักสูตรอย่างเป็นระบบครอบคลุมทั้ง 5 องค์ประกอบของการประเมินหลักสูตรเพื่อให้การนำหลักสูตรสู่ชั้นเรียนเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

3. จากผลการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรปกติ ควรปรับโครงสร้างเวลาเรียนให้สามารถจัดรายวิชาเรียนตามจุดเน้นได้มากขึ้น ปรับปรุงวิสัยทัศน์ของหลักสูตร เน้นการเสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และการบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ หลักสูตร English Program พบว่า ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน รวมทั้งนักเรียน ควรร่วมแรง ร่วมใจ และรวมพลังเพื่อปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ให้นักเรียนได้ก้าวสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีคุณภาพ เป็นผู้เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาโดยจำแนกตามกลุ่มวิชา
2. ควรมีการประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษาโดยกำหนดขอบเขตการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา
3. ในกระบวนการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ควรกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินหลักสูตรเกี่ยวกับการนำผลการประเมินมาเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศด้านคุณภาพผู้เรียนตามเป้าหมายของหลักสูตร และควรมีขั้นตอนการวิพากษ์หลักสูตรโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้ปกครอง และนักเรียน
4. ควรมีการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ โดยนำผลการวิจัยประเมินหลักสูตรโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

References

- Anansawat, S., et al. (2018). **Curriculum Evaluation of Bachelor Degree of Nursing Science, Suranaree University of Technology.** (Research Report). Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology. (in Thai)
- Beauchamp, George A. (1981). **Curriculum Theory.** (4th ed.). Illinois: F E Peacock.
- Chuerattanapong, J. (1996). **Curriculum Development: Principles and Practices.** Bangkok: Aleen Place Printing House. (in Thai)
- Cronbach, Lee J. (1970). **Essentials of Psychological Testing.** New York: Harper and Row.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education.** New York: Mcgraw – Hill Book Company.
- Kanchanawasi, S. (2010). **Curriculum Evaluation: Principles and Practices.** [Online]. Retrieved January 25, 2020, from <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/scan1.pdf>. (in Thai)
- Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center. (2020). **Educational Institution Curriculum According to the Core Curriculum of Basic Education, B.E. 2551 (2020 Revised Edition).** Nakhon Pathom: Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University. (in Thai)
- Ministry of Education. (2009). **Guidelines for Examining the Components of Educational Institutions' Curricula. According to the Core Curriculum of Basic Education, B.E. 2551.** [Online]. Retrieved December 25, 2019, from https://spbkk1.sesao1.go.th/pdfcur/chekcur.pdf?t_id=106. (in Thai)
- Montecel, M. R., and Cortez, J. D. (2002). “Successful Bilingual Education Programs: Development and the Dissemination of Criteria to Identify Promising and Exemplary Practices in Bilingual Education at the National Level”. **Bilingual Research Journal** 26(1): 182.
- Nillapun, M. (2015). **Educational Research Methods.** (9th printing). Nakhon Pathom: Faculty of Education Silpakorn University. (in Thai)
- Nillapun, M., et al. (2011). **Evaluation of the Doctor of Philosophy Program. Curriculum and Teaching Disciplines Faculty of Education Silpakorn University.** (Research Report). Nakhon Pathom: Faculty of Education Silpakorn University. (in Thai)
- Nillapun, M., et al. (2013). **Evaluation of the 2008 Basic Education Core Curriculum in Model Schools.** (Research Report). Nakhon Pathom: Faculty of Education Silpakorn University. (in Thai)

- Patphol, M. (2015). **Assessment of Curriculum for Learning and Development**. Bangkok: Charansanitwong Printing. (in Thai)
- Phuphan, S. (2003). **Fundamental Concepts of Curriculum Creation and Development**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Senajit, T. and Trakulmuduta, J. (2017). “Conditions for the implementation of the Mini English Program (MEP) : Case Study, Primary Educational Service Area Office Songkhla Province”. **Thonburi University Academic Journal** 11(24): 74-80. (in Thai)
- Silakun, P. (2007). **Assessment of Educational Institution Curriculum Administration According to the Viewpoint of the School Director and Academic Teacher**. In **Schools under Buriram Educational Service Area Office 1**. Master of Education Thesis Program in Educational Administration Faculty of Education Buriram Rajabhat University. (in Thai)
- Srinonyang, P., et al. (2020). “Evaluation For Bachelor of Education Program in Teaching English (5 years) (Revised Curriculum B.E. 2556), Faculty of Education, Mahamakut Buddhist University”. **Journal of Modern Learning Development** 5(5): 182-183. (in Thai)
- Stake, R. E. (1975). **Evaluating the Arts in Education : A Responsive Approach**. Columbus, OH: Merrill.
- Stufflebeam, D. L. (2003). **The CIPP Model for Evaluation**. in the **International Handbook of Educational Evaluation**. Edited by D.L.Stufflebeam and T. Kellaghan. Boston: kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L., et al. (1971). **Education Evaluation and Decision Making**. Itasca, Illinois: Peacock Publisher.
- Tyler, R.W. (1969). **Basic Principles of Curriculum and Instruction**. Chicago: University of Chicago Press.
- Wongyai, W. (2011). **Higher Education Curriculum Development**. (2nd Printing). Bangkok: R and Print Co., Ltd. (in Thai)